

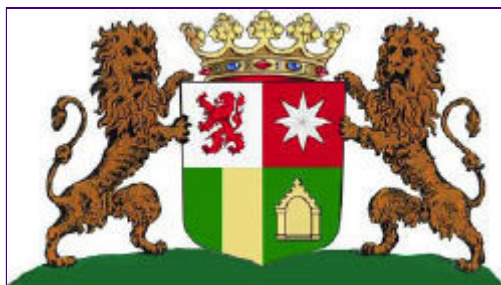
Open middagen Oudheidkamer (14.00-17.00 uur):
5/2, 5/3, 2/4, 7/5, 4/6, 2/7, 6/8, 3/9, 10/9 (Open Monumentendag),
1/10, 5/11 en 3/12

EXPOSITIE 'RODE WAPENLEEUEW BLIJFT' IN BIBLIOTHEEK

In februari verzorgt de HVN een wisselexpositie '*Rode wapenleeuw blijft*' in de Bibliotheek boven de Reigerhof. De gemeente Zuidplas had nog geen wapen, terwijl dat minstens nodig is voor ambtsketen, toga, trouwboekjes, etc. (Voor het daarnaast benutten van een niet-verplicht logo werd al eerder gekozen.)

Op 26 maart 2010 werd onder andere de HVN-secretaris uitgenodigd voor een overleg over het wapen met André Bonthuis als waarnemend burgemeester. De toen uitgesproken voorkeur voor een gevierendeeld wapen met de kernelementen uit de wapens van de oude gemeenten leidde tot zo'n ontwerp naast alternatieve nieuw verzonden wapens. B&W brachten de keuze tot twee terug en de raad koos zonder er praat van te maken, bij hamerslag, voor het gevierendeelde wapen met linksboven Nieuwerkerks rode leeuw (die onderin het ovaaltje van 1795 zelfs present is in het HVN-logo, zie voorkant!). De twee schilddragende leeuwen staan er dankzij het wapen van Zevenhuizen. De verwachting is dat de Koningin het wapen medio 2011 zal verlenen.

In de expositie liggen in een vitrine onder meer dienstpetten met het wapen. De historische foto's daarbij met doodgraver Arie van Gelderen op de oude begraafplaats ontving de HVN onlangs digitaal van diens kleinzoon Ed van Gelderen.

OPEN MIDDAGEN MET 'WIKKEN & WEGEN'

De open middagen in de Oudheidkamer zijn met ingang van 2011 op de **eerste** zaterdag van de maand. (Dit om niet langer tegelijk open te zijn met het Historisch Centrum van de stichting Oud Zevenhuizen-Moerkapelle.) De eigen wisselexpositie 'Wikken & wegen' is voorlopig nog te zien. Als hij maar enigszins kan demonstreert Appie van Adrichem ook de sinds 2007 presente Moordrechtse touwbaan in de eerste hooiberg. Niet alleen in de pers en voor de omroep worden de open middagen aangekondigd, maar ook (mèt illustratie van Wim Schuurs) bij de activiteiten op www.zuidplasactief.nl, en daar is een nog onbenutte reactiemogelijkheid!

WISSELEXPOSITIE IN BATAVIER OVER STENENKRUISTER

Op de voorzolder van de nieuwe Batavier is de HVN-vitrine voorzien van materiaal over de ijsselsteenbakkerij en de befaamde stenenkruister van 1898.

ALV GEPLAND VOOR 25 MEI

De Algemene Ledenvergadering is gepland voor woensdagavond 25 mei.

WERKZOLDER WAGENSCHUUR EN OPENING ASVZ-COMPLEX

De wagenschuur-werkzolder annex kantoortje zijn, met ook nog een halletje beneden, door de HVN als onderhuurder in gebruik genomen, mooi! Het eerste werk is natuurlijk verven en inrichten. Dank aan Maarten Molenaar, Vestia Zuidplas en de Van Cappellenstichting. Voor 18 mei is de opening van het nieuwe woonzorgcomplex van Vestia voor moet nog verder worden ingericht. ASVZ gepland. Het wordt nu al bewoond, maar het erf De oud-premier Jan Peter Balkenende uit buurgemeente Capelle aan den IJssel hoopt de opening te verrichten. Voor de HVN-leden komt later een open dag voor de schuurzolder.

LOKALE HISTORIE VOOR OMROEP ZUIDPLAS

Het zaterdagmorgenprogramma Zuidplas in het Weekend op Omroep Zuidplas heeft sinds januari om 10.45 uur een lokaal-historisch aandachtspunt. Dit wordt steeds uit de doeken gedaan door iemand van de HVM, HVN of Oud Zevenhuizen- Moerkapelle. (Verdere HVN-data: 19/2, 12/3, 2/4, 23/4 en 14/5.) De HVN-secretaris startte begin januari met de nieuwjaarstoespraak van 50 jaar geleden (1961) van burgemeester Vogelaar en had het op 29/1 over de stenenkruister (op 31/1 bij het beeld zelf herhaald voor een Aalsmeerse school).

POSTZEGELSCHILDERIJ VAN GERRIT DE WIT

Mevr. Ria de Wit uit Sögel (D) zocht een goede bestemming voor een Nieuwerkerks postzegelschilderij van haar opa en kwam via het raadhuis in contact met de HVN- secretaris. Zij was zo aardig het privé naar Emmen gereisde echtpaar Den Boer van het station te halen, thuis te ontvangen en het schilderij mee te geven. Waar gaat het om? Gerrit de Wit (1853-1926) maakte uit postzegels van voor 1890 een 'GEZICHT OP T DORP NIEUWERKERK AAN DEN IJSSEL'. Hij zette dat er onderaan ook op in uitgeknipte hoofdletters uit

postzegelstem pels. Afgebeeld is de oostwand van de Dorps straat. Van beroep werd Gerrit na metselaar gemeente-ontvanger en daarnaast vanaf 1910 kassier van de Boerenleenbank; ook werd hij secretaris-penningmeester van de polder Esse, Gans-en Blaardorp. Gerrit trouwde met de 16 jaar jongere Aaltje van der Burg ('mooie Aaltje'). Ze kregen drie kin deren. Als kassier kwam Gerrit in 1920 boven in de villa Buitenlust te wonen. Toen hij in 1926 overleed werd hij opgevolgd door N.C. (Nico) Smit en ging de weduwe De Wit naar beneden in het grote pand, zo staat in het ju bileumboek van de Rabobank Nieuwerkerk- Moordrecht uit 2004 (nu ook in Sögel aanwe zig!). De Oudheidkamer bezat al een jubileumboekje van de Nieuwerkerkse Boeren leenbank uit 1929 met ook het portret van kassier De Wit.

Zoon Antonie Hendrik (1892-1977) werd predikant in Uitwijk-Waardhuizen en later in Zoelmond. Bij hem kwam het schilderij in de pastorie te hangen en hij werd in 1939 de vader van de latere schenker Ria.

De twee andere kinderen van Gerrit en Aaltje bleven in Nieuwerkerk aan de 's-Gravenweg wonen. Zus Neeltje (Nee) trouwde met Nieuwerkerks

gemeentesecretaris Witte van Cappellen. De befaamd zuinige, zelfs gierige Hendrik Antonie was de financiële man van Schieland, na zijn vader secretaris-penningmeester van de polder Esse, Gansdorp en Blaardorp, en trouwde met zuster Rolloos. Zijn Schieland-collega en opvolger als poldersecretaris, het HVN-lid Frans Duijve, wist via Hendrik van het bestaan van het postzegelschilderij af: deze vond het ooit verknippen van de postzegels door vader De Wit doodzonde. Het waren overigens de in zijn tijd normale frankeerzegels.

Er zijn enkele opmerkelijke 'oude banden' tussen de families Molenaar en De Wit. Het postzegelschilderij van Gerrit de Wit hangt nu dus in de Oudheidkamer in de boerderij Nooit Gedacht van ooit Maarten Molenaar Ariszoon (1809-1898). Diens overlijden werd op 4 april aangegeven door verver Gerrit van Erkel en metselaar Gerrit de Wit (SAMH, Register Burgerlijke Stand, overlijdensakten 1898, al in 2000 vermeld in het Schatkamer-artikel over Nooit Gedacht)! Toen van Maarten Molenaar de boedel werd verdeeld was Gerrit de Wit daar ook bij en parafeerde een akte van de Capelse notaris voor accoord. (De akte staat nu op gemeentearchief. rotterdam.nl.) Hij was immers getrouwd met Aaltje van der Burg: een dochter van de vooroverleden dochter Aagje Molenaar en van Anthonie van der Burg. (Metselaar Hendrik Cornelis de Wit was trouwens ook present: hij was getrouwd met Maria van der Burg.) Gerrit de Wit was secretaris-penningmeester van de polder Esse, Gans- en Blaardorp toen Maarten Molenaar jr (1861-1938), ook woonachtig op Nooit Gedacht, daar voorzitter van was. Beiden komen voor op de gedenksteen van het in 1925 nieuwe gemaal. G. de Wit wel als **Secr. Peningm.** en hij liet die 'n' te weinig maar zitten.

KUNSTENAAR GERRIT VAN BRUGGEN

De eerder Rotterdamse kunstenaar Gerrit van Bruggen (1902-1984) woonde en werkte van 1939 tot circa 1970 op Ver-Hitland. Veel opdrachtenwerk van hem voor de gemeenten Rotterdam en Capelle aan den IJssel bleef bewaard in het Gemeentearchief Rotterdam, zie hun beeldbank. (Op *Nieuwsbrief 46* is al een schilderij van 'De Roode Leeuw' uit 1961 uit die collectie afgebeeld; zie ook pag. 13 van dit nummer.) Streekmuseum Crimpenerhof heeft eveneens werk van hem. In een *Toen & Nu* in Het Kanaal van 7-1-2009 werd het Groenendijk-huis van deze schilder behandeld en werd de vraag gesteld naar meer verhalen en Nieuwerkerks werk van hem. Door de plaatsing van deze *Toen & Nu* op de weblog van het streekarchief zocht deze familie contact met Adri den Boer, die kleindochter Marianne Witteveen-van Bruggen en haar ega Ron privé in Apeldoorn opzocht. Haar vader en dus de zoon van Gerrit, Ernst van Bruggen, was ook langs gekomen en wist nog veel over zijn Nieuwerkerkse jaren. Het ook in zijn bezit zijnde boekje over Ver-Hitland van Jan Schutter vermeldde dat, toen de Joodse bewoners van Groenendijk 44 na 1945 'niet meer terugkwamen', de familie Van Bruggen het huisje kocht; oud-Nieuwerkerker Bart van Erkel had het daarentegen over Joodse onderduikers in de oorlog bij de familie Van Bruggen daar. De vestiging in wat eigenlijk een historiserend gebouwd zomerhuisjezondere- nutsvoorzieningen was, was net voor de oorlog en vanuit een woonschuit op Heyplaat. Zoon Ernst wist nog van het tijdelijk onderdak bieden aan Joden ('was een noodgeval') en van het verblijf van de familie Van Bruggen op de Veluwe aan het eind van de oorlog. Hij wist trouwens nog veel van Ver- Hitland en vond het sterk veranderd.

In een map aan de Hoge Dries in Apeldoorn bleek een tekening van Gerrit te zitten van de steenplaats Klein-Hitland. Deze werd gefotografeerd en prijkt hierbij! Ernst van Bruggen had thuis een schilderij van de ouderlijke woning op Ver-Hitland; een foto daarvan is beloofd en volgt nog.

OUDHEIDKAMER IN FOTOWEDSTRIJD

Op 28 oktober kwam het exterieur van de Oudheidkamer extra op zuidplasactief.nl, toen als nummer 16 in de rubriek groepen>fotografie>ra ra waar in de Zuidplas is deze foto genomen. Niels S. was snel met het goede antwoord en verdiende er twee punten mee. Leuk, maar vanuit de HVN-doelstelling past ook een kleine kanttekening bij 'waar in de Zuidplas'.

Dat moet zijn 'waar in Zuidplas': de Oudheidkamer ligt wel in de gemeente met die naam, maar niet in de polder of de wijk en zeker niet in het vroegere water.... Op dezelfde site was ook een spelletje: 'De hoogtepunten van 2010 in de Zuidplas', met als nr 12: 'Woonzorgboerderij Nootgedacht bij de Oudheidkamer wordt in gebruik genomen.' Alweer inhoudelijk positief, maar dat

naamgebruik.... (Men zei ook niet: 'Waar in de Nieuwerkerk?') De fout wordt, **dankzij de politieke keus om deze al bestaande naam in weerwil van een randvoorwaarde óók als gemeentenaam te gaan benutten**, te vaak gemaakt en niet alleen op zuidplasactief.nl....

TERUGBLIK FILMAVOND (EN DVD TE KOOP)

Circa 60 bezoekers telde de HVN-filmavond van 5 oktober in de bibliotheek. Applaus was er voor de twee films van lid Cor Vermeulen, voor de films van het burgemeestersjubileum van 1963 (toegelicht door Maarten Molenaar en Leen Vogelaar) en voor de pp-presentatie van het rondje cultuur van 2007. (Dat laatste was precies op tijd: de panelen op het raadhuis werden daarna vervangen.) De nieuwe film 'Bewaard Verleden' van Vermeulen over de Oudheidkamer is te zien op de website van de HVN onder 'Kijken, horen & doen'. Het stond ook al royaal in de kranten: van de film van 1963 kan voor €5 een dvd worden besteld bij Piet Fokker. Dhr M. Verstoep werd deze avond ingehaald als 300ste lid. Het eerder genoemde postzegelschilderij werd ook gepresenteerd.

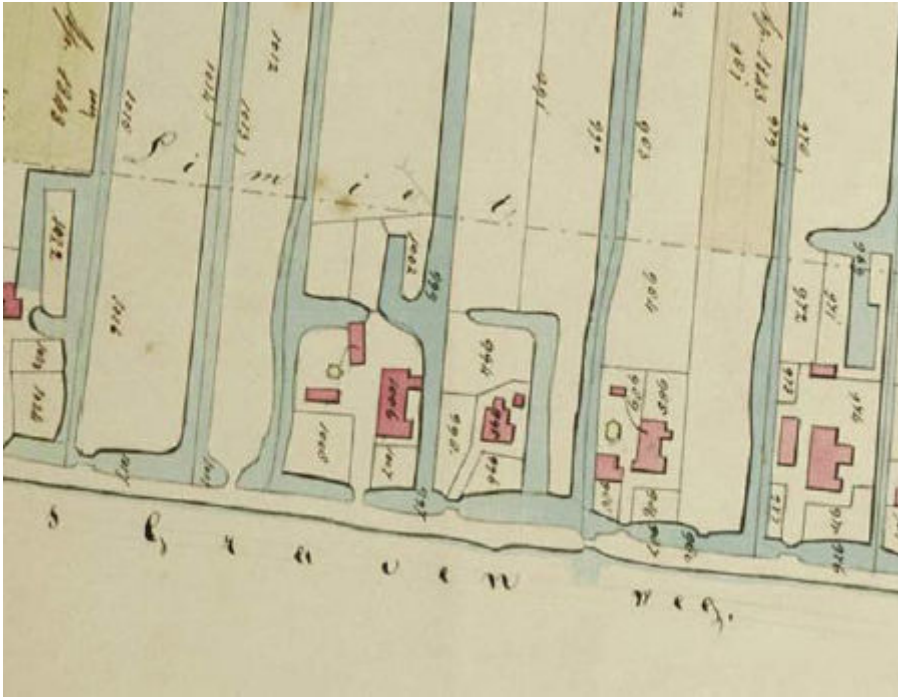
(Op 9 februari 2011 vertoont voorzitter Knoester de HVN-films nog op de jaarvergadering van de PCOB-afdeling in het Kerkelijk Centrum.)

Mocht iemand weten van een andere oude lokale film-met-reproductiemogelijkheden, dan hoort bestuurslid Kees Cevaal dat graag!

RESTAURATIE 's-GRAVENWEG 10

De restauratie van het rijksmonument 's-Gravenweg 10 vordert. Michel Massar, werkzaam bij de Goudse restauratie-architect ir. Frank Goppel, maakte mede voor zijn studie (Post-HBO Bouwhistorie, Restauratie & Monumentenzorg) een verkennende bouwhistorische opname van dit pand. Op zijn verzoek hielp de HVN-secretaris hem met diverse oude kaarten. Overigens tonen de gedetailleerde kaarten vanaf het kadastrale minuutplan van rond 1830 dat dit pand geen in- of aangebouwde stal had en de redengevende omschrijving van de rijksmonumentenlijst in de jaren 60 dus wel wat te snel was om dit pand als een oude boerderij te zien. In de kennisgeving van een RO-besluit publiceerde de gemeente op 8-12-2010 in Hart van Hollandook dat dit een 'voormalige boerderij' was.... Huisnr 10 van nu was het kadastraal perceelnummer 995.

BEELDBANKTIPS

'Steenfabriek in Hitland. Deze plaats maakt nu deel uit van de gemeente Nieuwerkerk aan de IJssel (Zuid-Holland).' Dat is zeker in 2011 het merkwaardige bijschrift bij twee toch mooie steenplaatsfoto's uit 1958 op www.spaarnestadphoto.nl. Aanbevolen en op hoeveel sites zouden er foto's van Klein-Hitland staan?

Het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard opende onlangs een beeldbank van 1144 oude kaarten en foto's op www.archieven.nl. Ook aanbevolen!

COLLECTIES RCE OP INTERNET

Op de website <http://cultureelerfgoed.adlibsoft.com/> staan sinds kort de 136 foto's van Nieuwerkerks monumenten uit de collectie van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed. Voor 's-Gravenweg 10 gaat dat om één foto uit 1959, één uit 1968 en zes uit 1987. Voor Nooit Gedacht staan er twee foto's uit 1959 (ze prijken hierbij) en één uit 1968 op. Dorpskerk en steenovens zijn de topscorers.

ZUIDPLASPLANNEN EN CULTUURHISTORISCHE ZORGEN

De HVN ontving op haar inspraakbrief van 17 februari 2009 met opbouwende kritiek op en tips voor het te magere deelrapport Cultuurhistorie van DHV in het kader van de MER Zuidplas Regionale Infrastructuur (zie Nieuwsbrief 51) op 3 april 2009 een ontvangstbevestiging. De inspraak was *doorgestuurd* naar de commissie MER, de initiatiefnemer (provincie) en de bevoegde gezagen (toen vijf gemeenten, nu drie, waaronder Zuidplas). Sindsdien vernam het bestuur terzake niets meer en we zullen dit hierna nietmeer melden. De HVN had een inhoudelijke aanvulling op wat een betaald bureau niet kon vinden, gaf die gratis door en dan kiezen overheden voor zo'n handelwijze. Men zóu er ook van kunnen leren!

Per mail is de gemeente Zuidplas verder verzocht om op haar site de exclusieve verwijzing naar de historische vereniging Capelle aan den IJssel te vervangen door een verwijzing naar de historische verenigingen van Moordrecht en Nieuwerkerk aan den IJssel en naar de stichting Oud Zevenhuizen-Moerkapelle, en dat gebeurde wèl. 'Thuis in Zuidplas', nietwaar?

ESSEMOLENFUNDAMENT EN OUDE BEGRAAFPLAATS

Schrijven aan overheden gaf de HVN toch niet op. Aan de directeur/manager van het recreatieschap Hitlandbos werd op 7 september 2010 per brief gevraagd om onderhoud van het Essemolenfundament (met name herstel van het toegangsplankier) en is aangeboden om te helpen bij een informatiebord. Tot heden kreeg de HVN nog geen ontvangstbevestiging, en laat staan meer.

Via een digitale meldingsbon is op 24 januari 2011 aan de gemeente gevraagd om onderhoud van het baarhuisje en het ijzeren hek op de Oude Begraafplaats. (Beide prijken ook in de HVN-expositie over de concept-lijst van gemeentelijke monumenten. Deze lijst liet de gemeente Nieuwerkerk aan den IJssel zelf opstellen.) De melding is met nummer 15962 in behandeling genomen!

ERFGOEDVERORDENING EN ARCHEOLOGIE

De (wettelijk verplichte) Erfgoedverordening voor Zuidplas - naar VNG-model - werd door de raad in november vastgesteld, zie www.zuidplas.nl. B&W stelden nog niet de daarin vereiste Monumentencommissie in. T/m 2009 had Nieuwerkerk aan den IJssel wèl zo'n commissie. De in de vorige Nieuwsbrief genoemde 'Archeologische verwachtingskaart' is gereed en onder de gewijzigde naam Archeologische Beleidsadvieskaart in jpg te vinden op dezelfde website. Niets dan lof! Gedetailleerder onderzoek voorafgaand aan bouwplannen blijft nodig. Econsultancy uit Doetinchem voert net een archeologisch bureauonderzoek uit voor 'Leefgoed De Olifant' (voormalige steenovens) en vroeg de HVN-secretaris om historische informatie.

STEENOVENS MET INFORMATIEPANELEN (DANK AAN RABOBANK)

In oktober gaf de HVN-secretaris een rondleiding voor deskundigen die een symposium hadden in een turfschuur van Oven 1! In het nieuwe BRAINS- boekje is opgenomen dat de HVN-secretaris in juni rondleidingen onder het thema 'De mensen in de steenfabriek' wil geven op de steenplaats en Marijke Edel bij belangstelling een aansluitende lesbrief maakt. Verwacht mag worden dat op Open Monumentendag 2011 met als thema *Herbestemming* ook de ovens weer in de belangstelling zullen staan.

De restauratie is intussen afgerond. De HVN vroeg bij de Rabobank Gouwestreek om sponsoring van informatiepanelen langs een nieuwe trap tussen de steenovens en kreeg daar begin 2011 €5.000 voor. De gemeente liep bij voorbaat warm voor zo'n schenking en betaalt ook mee. Haar website www.steenovens.nl zei het al stellig: *'Er wordt een bijzondere trap gemaakt, zodat bezoekers(ge)makkelijk op de dijk kunnen komen en andersom. Langs deze trap zal in de toekomst de historie van de Steenovens worden tentoongesteld.'* Ook daarvan volgen later foto's.

UIT DE AANWINSTEN

Aan de postzegelcollage van de Dorpsstraat van Gerrit de Wit is voorin deze Nieuwsbrief al aandacht besteed. Van dhr C. Fijan uit Bleiswijk ontving de HVN een vooroorlogs souvenirbootje met een 'ansichtplaatje' van de Openbare Lagere School 1 op Dorp (hoofd A.J. Fijan, tevens oprichter coöp. Boerenleenbank en Landbouwvereniging). Lid Maarten Dijksman gaf het diploma militaire hoefsmid van zijn vader Ph.A. Dijksman (1917), een micabak uit de vm smederij, een bijbeltje/ liedboek (1884), de afscheidsbijbel van zondagsschool Johannes van zijn moeder Aagje Molenaar (1903 of 1905) en de trouwbijbel van Ph. A. Dijksman en A. Molenaar (1920). Aagje Molenaar werd op Nooit Gedacht geboren en groeide daar op. (Overgrootvader Willem Palsgraaf van de latere HVN-secretaris tekende als ouderling de trouwbijbel nog ook.) Het zijn dus zeker unieke, hier passende aanwinsten en ze werden weer gefotografeerd door Wim Schuurs.

Dijksman schonk ook een handgesneden molenschilderijtje-met-reliëf in potlood 'Albert Dijksman 14

Sept. 1917'. Dit familielid van moederszijde, wonend in de Zuidplasboezem bij het gemaal Van Gennep, maakte dit tijdens zijn mobilisatie en M. Dijksman kocht dit ooit uit zijn boedel. (In 2001 is dit paneeltje ook tentoongesteld in de hal van de woningstichting Ons Huis (nu Vestia) bij een expositie over de molen Windlust. De *Toen & Nu* in Het Kanaal van 9 mei 2001 ging over dit houtsnijwerk.)

Van Bert Jongeneel kwamen onder andere zelf gevonden kleipijpenkoppen alsmede handvaten en knoppen uit het onderhuis van de villa Hitland uit 1898.

De rommelmarkt van De Bron verraste de HVN weer met mooie aanwinsten:

- *zilveren provinciale penning 'Het laagste punt van Nederland' van Erick de Lyon, 2002*
- *prijzje TCN-toernooi 1987*
- *grammofoonplaatje uit 1960 met op het hoesje een sticker van Radio Hor dijk*
- *aanhangwagenspeldje van PACTON en merkclip van Schotte*
- *pillendoosje met opdruk 'Apotheek Verkuil'*
- *voorbedrukt diploma van de Holl. Mij van Landbouw, afd. Nieuwer kerk/Capelle a/d IJssel en omstreken met daarop ingevuld het behalen van 193 punten op een melkexamen door M.W. de Zwart.*

Verder is een ingevulde voorbedrukte Hervormde belijdenisplaat uit 1917 van Maartje Woudina de Zwart, geb. 1896, toegevoegd aan het kerkarchief (op het streekarchief).

De bijzondere aandacht en zorg voor lokale historialia door deze rommelmarkt wordt erg op prijs gesteld: er zijn weer unica gered!

MEER OVER HET MELKDIPLOMA VAN ROND 1920

Hoewel op het in kleuren (voor)gedrukte diploma de datum 13 september 1899 voorkomt, zal dit examen van circa 1920 zijn geweest en moet een daaroverheen opgeplakte datum zijn verdwenen. De lijmsporen zijn ook nog te zien. (Het diploma werd los ontvangen en is eerst door de HVN in een oud lijstje gezet.) Hoe dat zo van die datering? Maartje Woudina de Zwart werd dus geboren in 1896. De *Schoonhovensche Courant* uit 1899 versloeg verder van 13 september alleen een grootse tentoonstelling van de Nieuwerkerk-Capelse afdeling van de Holl. Mij met ook twee enorme tenten. Er waren 1422 toegangskarten uitgegeven en 's avonds was er een feest met de muziekkapel van de Goudse schutterij. Een kolom staat vol met 'bekroningen' van vee, boter, kaas en dergelijke. De eerste prijs voor bloemen was voor Nieuwerkerker G.J. Bier. (Er zat nog een nalatigheid in het enorme bericht, die later werd recht gezet. J. in 't Hout had namelijk ook nog een eervolle vermelding voor de beste melkgevendende koe!) De afdelingssecretaris was in 1899 schoolhoofd Fijan van de OLS I en bij het melkexamen was dat zijn opvolger Van der Weele. Kennelijk had men in 1899 zóveel oningevulde diploma's in kleur laten drukken, dat men het er nog jaren mee deed!

In de Schatkamer-publicatie 'Nooit Gedacht, een boerderij in de Nieuwerkerkse polder Blaardorp' uit 2000 werd een foto opgenomen van een kaascursus daar in 1922 met onder andere óók een Woudina de Zwart. (Deze gedrukte publicatie is ook op internet beschikbaar: www.goudanet.nl, zoeken op het daarop unieke woord Blaardorp.) Het diploma prijkt intussen in de zuivelhoek in de stal.

SIGNALEMENT VAN NIEUWE HISTORISCHE UITGAVEN

* Eind november verscheen bij de gemeente van Adri den Boer: 'De brandweer van Zuidplas en haar voorgangers (1610-2010)'. Uiteraard kan iedereen het bijvoorbeeld raadplegen in de Bibliotheek, in de studiezalen van het streekarchief in Gouda en het Gemeentearchief in Rotterdam en de HVN heeft ook een exemplaar. Afgebeeld werden enkele voorwerpen uit de Oudheidkamer, zoals een handspuitmodel en een brandmeestersstok met rode leeuw, net als een tegenhanger daarvan uit de historische collectie in de kazerne met als opschrift 'N2.' en dus van spuit 2 van de 's-Gravenweg. Uit het streekarchief werd onder meer de bijgaande kop van de brandkeur uit 1787 opgenomen.

* Het blad *Molenwereld* van oktober 2010 was gewijd aan de Stormramp van 1925. Zoals bekend werd daarna in het getroffen Neede (Geld.) de molen herbouwd met kap, roeden en staart van de net door een gemaal vervangen bovenmolen van de Nieuwerkerkse Essepolder. 'Bij de laatste restauratie (1999) werden de roeden vernieuwd. Eén van deze roeden was een bijzonder exemplaar van het fabrikaat Pannevis, een smid in Ouderkerk aan den IJssel, waarschijnlijk daterend uit 1866. Deze roede werd bewaard en kreeg een plek in het museum van Nieuwerkerk aan den IJssel', aldus het blad *Molenwereld* van oktober 2010 in het artikel met volop foto's.

Herkomst en verhuizing van de roede (en de korte spruit) werden beschreven in de HVN-Nieuwsbrieven 23 en 24 uit 1999.

* In de *HVC-Nieuwsbrief* van Winter 2010 ging Suus Boef-van der Meulen weer verder met een bloemlezing uit het notarieel archief. Gezien de nabijheid bij de Oudheidkamer is hier vermeldenswaard de paragraaf "De Roode Leeuw" is ouder dan gedacht, in 1696 werd er al geruzied!

Leendert Jacobsz. van den Bergh was er toen herbergier en bij een landverkoop daarin werd ruzie gemaakt. In Capelse publicaties werd vaak het jaartal van de gevelsteen uit 1735 aangehouden en dat corrigeert ze. (Die steen kwam trouwens op een wat vreemde plek nadat de herberg met een verdieping werd verlaagd.) De Goudse archivaris Geselschap schreef in het *Rotterdams Jaarboekje* 1970 al wel over een herberg 't Roode Leeuwkje op de grens van Nieuwerkerk en Capelle, waarbij in 1680 een tolhek kwam. Gerrit van Bruggen schilderde bijgaand werk ervan in 1961.

* In het huis-aan-huisblad *Het Kanaal* leverden de rubrieken *Toen & Nu* en *Nieuwerkerkers van Toen* weer volop lokale historalia. Zeker voor de leden van buiten de regio: elke *Toen & Nu* komt sinds januari 2009 ook direct in de weblog op www.groenhartarchieven.nl Men kan

daarop reageren. Dat gebeurt ook, zoals door de al in dit nummer genoemde familie van Gerrit van Bruggen. De eerste aflevering van 2011 ging over de wel tien enorme Nieuwerkerkse nieuwjaarswensen uit de periode 1849-1869 uit het Gemeentearchief Rotterdam. Ze zijn van nachtwaker Dirk Blom, asman M. Vreijenhoek en klapwaker Aart Slobbe. Eén daarvan werd daarbij en wordt in deze nieuwsbrief op de volgende pagina afgedrukt.

OVER CAPELLE

In Capelle is het Historisch Museum niet alleen elke zaterdag van 13.00-16.00 uur open, maar leiden HVC-medewerkers elke tweede zaterdag van de maand tussen 13.00 en 16.00 uur bezoekers ook rond in de Regentenkamer van het Van Capellenhuis. Het adres is Dorpsstraat 164. Aanbevolen en gratis!

OVER ZEVENHUIZEN-MOERKAPELLE

In Zevenhuizen is de tentoonstel 'ling 'Onze buitengebieden door de jaren heen' te zien in het Historisch Centrum, Tweemanspolder 15, op 26/2 en 26/3 (13.30-16.00 uur). Ook aanbevolen en gratis! Ook genoemd brandweerboekje bevatte Zevenhuizens buitengebied: het brandspuithuisje aan de Groeneweg! (Het stond net voor de bocht waar de Groeneweg Zuideinde werd, en nóg wordt.)

OVER GOUDA

Op 14 maart houdt dr. Joost Welten voor Die Goude een lezing over de Franse tijd: Napoleon in Gouda en omgeving. Zie www.diegoude.nl.

VRIJWILLIGERS WELKOM!

Ook vanaf deze plaats heten we Jan van Vliet graag welkom als donderdagmorgenvrijwilliger. Zijn ervaring als Nieuwerkerkse gemeentelijk timmerman en de lokale kennis daardoor komt

vaak van pas!

Er zijn vele soorten leuk werk bij de HVN, informeer bij één van de personen achterop deze Nieuwsbrief. Royale aandacht voor de Oudheidkamer als werkgebied voor vrijwilligers in de *Vrijwilligerskrant* mocht niet baten. De HVN had nooit iets aan de door een wethouder geopende en door de gemeente (forser dan de HVN!) betaalde Vrijwilligerswinkel met maar enkele contacten per maand. Deze besloot ook zelf maar om hier te stoppen.

WELKOM AAN DE NIEUWE LEDEN EN DONATEURS

- Ds M.B. van den Akker, Veenmos 17, 2914 XG
- S. Bakker, Schumannpad 4, 2912 VH
- Joh. van den Berg, 1e Tochtweg 19, 2913 LN
- G.J.P. Boegheim, Sternendaal 18, 2914 RT
- J. van Bochoven, Simon van Beaumontstraat 49, 4336 DP Middelburg
- J.G. Bon, Bekermos 16, 2914 VA
- A. Boorsma, Seine 25, 2911 HG
- A.J. van den Dool, 1e Tochtweg 18, 2913 LP
- J. van der Elst, Orchideeveld 10, 2914 PM
- D.G. van der Eijk, 's-Gravenweg 107, 2911 BH
- Mr. J.F. Gallé, Rietveen 2, 2912 SK
- A.P. den Hoed, Dorpsstraat 1, 2912 CA
- L. Karreman, De Meidoorn 46, 2912 RG
- M. Molenaar, 's-Gravenweg 83, 2911 CE
- Ir. D.A. Sperling, 's-Gravenweg 26, 2911 CG
- I.A. Sprengelmeijer, Bostelweg 5, 3059 LB Rotterdam
- S. Veninga, Lek 26, 2911 GB
- M. Verstoep, Boslaan 87, 2912 PA
- A.C. van der Wees, Prinses Beatrixstraat 64, 2911 AL

en de nieuwe bedrijfsdonateurs:

- Vestia Zuidplas, Ringvaartlaan 4, 2914 VJ
- Vereniging PCPO, Postbus 37, 2910 AA

ANBI-STATUS

De afgelopen herfst kreeg de HVN van de Belastingdienst (en allicht op eigen verzoek) de beschikking over de status van Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI) per 1 januari 2010. Met de positieve fiscale gevolgen worden leden en donateurs gelukkigwens. Het is zeker relevant voor verdere werving!

ADRESWIJZIGINGEN: GEEF ZE DOOR

De bezorging van elke Nieuwsbrief levert weer verrassende verhuizingen of 'verdwijningen' op. Hetzelfde geldt bij het mailen van de Nieuwsflits (ca. twee keer per jaar). Geef adreswijzigingen a.u.b. tijdig door! Wijzigen van de persoonlijke gegevens kan zelfs via de website: zie het meldingsformulier onder de button 'Contact, Nieuws & Links'.

CONTRIBUTIE

Middels deze Nieuwsbrief worden leden en donateurs verzocht om hun contributie voor het jaar 2011 over te maken. De minimum-contributie voor leden is door de ALV in 2006 vastgesteld op €15, terwijl de minimum-donatie voor bedrijven €50 is.

Het bestuur verzoekt u om deze bijdrage over te maken op een van deze rekeningnummers: Rabobank - 34.52.94.203 of Postbank - 27.22.63, onder vermelding van 'contributie 2010', waarvoor bij voorbaat dank!